

Pressmeddelande

Luxemburg den 12 april 2016

Minskningen av föroreningar orsakade av näringsämnen i Östersjön: begränsade framsteg och bristande ambition, säger EU:s revisorer

EU:s åtgärder för att minska föroreningar orsakade av näringsämnen i Östersjön har endast haft begränsad effekt enligt en ny rapport från Europeiska revisionsrätten. Revisorerna konstaterade att medlemstaternas planer saknar ambition och lämpliga indikatorer. Investeringar i infrastruktur för avloppsvatten har endast varit delvis ändamålsenliga, jordbruksåtgärderna står inte i proportion till problemets omfattning och mervärdet i EU:s strategi för Östersjön är svårt att bedöma.

Östersjön är ett av världens mest förorenade hav. Det omges av åtta EU-medlemsstater (Danmark, Estland, Finland, Tyskland, Lettland, Litauen, Polen och Sverige) och Ryssland.

Under perioden 2007–2013 gav EU bidrag på 4,6 miljarder euro till projekt för insamling och rening av avloppsvatten i fem medlemsstater som gränsar till Östersjön. Utgifterna för landsbygdsutvecklingsåtgärder i alla åtta medlemsstater med kust mot Östersjön, inbegripet vattenskydd, uppgick till ytterligare 9,9 miljarder euro. Från 2001 till 2014 medfinansierade EU dessutom projekt till ett värde av nära 50 miljoner euro i Ryssland och Vitryssland som ska förbättra vattenkvaliteten.

Revisorerna besökte tre medlemsstater med kust mot Östersjön (Finland, Lettland och Polen) och skickade ut en enkät till alla andra medlemsstater som gränsar till Östersjön. EU-finansierade projekt i Ryssland och Vitryssland granskades via dokument vid Europeiska kommissionen. Vid revisionen undersökte revisorerna om EU:s åtgärder hade varit ändamålsenliga när det gällde att hjälpa medlemsstaterna att minska föroreningar orsakade av näringsämnen i Östersjön. Den samlade slutsatsen var att man endast hade gjort begränsade framsteg.

"Om vattenkvaliteten i Östersjön ska förbättras krävs mer riktade åtgärder och mer samarbete med Ryssland" sade Ville Itälä, den ledamot vid revisionsrätten som ansvarar för rapporten. "Att Östersjön ska bli rent är en dröm för nära 100 miljoner människor. För att uppnå det bör de berörda länderna använda de befogenheter som de förfogar över i mycket större utsträckning."

Jordbruket är Östersjöns största förorenare, säger revisorerna, och det största problemet är att åtgärderna är otillräckliga och dåligt riktade. I Polen till exempel har endast 5 % av markarealen utsetts till "nitratkänsligt område", vilket innebär att intensivt vattenskydd inte ges på ett tillräckligt stort område. Däremot har hela Finland utsetts till nitratkänsligt område, vilket innebär att intensiva åtgärder inte riktas till de områden där det finns störst behov. Revisorerna säger även att kraven i miljöprogram för jordbruket inte alltid är tillräckligt strikta.

Trots betydande EU-finansiering till projekt för rening av avloppsvatten i tätbebyggelse har genomförandet av direktivet för

Avsikten med detta pressmeddelande är att presentera huvudbudskapen i Europeiska revisionsrättens särskilda rapport.
Hela rapporten finns på www.eca.europa.eu.

ECA Press

Mark Rogerson – talesperson T: +352 4398–47063

Damijan Fišer – pressekreterare T: +352 4398–45410

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxemburg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditorsECA eca.europa.eu

M: +352 691553063

M: +352 621552224

rening av avloppsvatten försenats, och Europeiska kommissionen följde inte upp genomförandet i tid. Men tillförseln av näringsämnen från tätbebyggelse har ändå minskats.

Medfinansierade projekt i Ryssland och Vitryssland tycks faktiskt vara kostnadseffektiva. Men genomförandet går långsamt och projekten är för små för att tillgodose de faktiska behoven. Till exempel står Kaliningrad för den näst största näringsämnesbelastningen efter Sankt Petersburg, men inget av de projekt för vatten- och miljötjänster som godkändes för Kaliningrad 2005 har ännu avslutats.

Revisorerna lämnar ett antal rekommendationer till medlemsstaterna och Europeiska kommissionen. Kommissionen bör

- kräva att medlemsstaterna utser lämpliga nitratkänsliga områden,
- bedöma efterlevnaden av direktivet om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse snabbare,
- främja projekt vars syfte är att minska näringsämnesbelastningen i Östersjön från Ryssland och Vitryssland.

Medlemsstaterna bör

- rikta miljöprogrammen för jordbruket till områden där de kan ha störst effekt på minskningen av näringsämnesbelastningen,
- fastställa krav på handlingsprogram beträffande nitrater som bygger på den senaste forskningen,
- planera och anlägga sina infrastrukturer för avloppsvatten så effektivt som möjligt.

Meddelande till redaktörerna

Eutrofiering är den process som uppstår när ett överskott av näringsämnen, främst kväve och fosfor, som huvudsakligen orsakas av mänsklig verksamhet, rinner ut i en vattenförekomst. Höga halter av näringsämnen leder till intensiva och potentiellt giftiga algbloomingar. Eftersom Östersjön är förbundet med världshaven genom trånga och grunda sund kan samma vatten bli kvar i Östersjön i upp till 30 år. Det gör att kväve- och fosfornivåerna lättare kan byggas upp och eventuellt orsaka hälsoproblem hos människor, fisk och djur och skada sjöar, floder, reservoarer, vattendrag och våtmarker.

Syftet med ramdirektivet om en marin strategi från 2008 är att man ska uppnå en god miljöstatus i EU:s marina vatten senast 2020. Enligt direktivet ska medlemsstaterna samarbeta inom regioner och delregioner för att uppnå direktivets mål, till exempel med hjälp av de strukturer som redan finns inom de regionala havskonventionerna då det är praktiskt och lämpligt.

I Östersjöns fall handlar det om Helsingforskonventionen (som regleras av Helsingforskommissionen, Helcom) och dess handlingsplan för Östersjön som kräver att signatärstaterna minskar näringsämnesbelastningen i Östersjön.

År 2009 antog Europeiska rådet en makroregional strategi (Europeiska unionens strategi för Östersjöregionen), som särskilt syftar till att främja miljöskydd, bland annat en minskning av näringsämnesbelastningen, genom stärkt samarbete mellan grannländer och innovativa lösningar.

På vår webbplats finns högupplösta foton som får återanvändas förutsatt att källan anges. Eutrofierat marint vatten. Källa: Helcom, foto av SamuliKorpinen.

Särskild rapport nr 3/2016 – *Bekämpning av eutrofieringen i Östersjön: fler och mer ändamålsenliga åtgärder krävs* finns på 23 EU-språk.